

Nd.

623. Nefndarálit

um frv. til laga um Fiskveiðasjóðs Íslands.

Frá meiri hl. sjávarútvegsnefndar.

Nefndin hefur haft frv. það, er hér liggur fyrir, til athugunar um lengri tíma, og er það meðfram af því, að fyrst var unnið að endurskoðun og breytingum á frv. með það fyrir augum, að Fiskveiðasjóður færi með lán þau, er um ræðir.

Um þetta virðist ekki hafa getað náðst samkomulag meðal þeirra, er með fjár- og bankamál landsins fara, og fór svo, að nefndin fékk aðrar tillögur um fyrir- komulag þessara mála, sem meiri hluti hennar hefur eftir atvikum fallizt á. Aðal- breytingin og því nær sú eina frá því, sem áður var, er sú, að í stað Fiskveiðasjóðs kemur deild við Landsbankann, er fer með þá lánastarfsemi, sem hér er fyrirhugað.

Nýbyggingarráð hafði samið hið upphaflega frv. vegna þeirrar miklu nauð- synjar, sem á því er að bæta og efla stofnlán til sjávarútvegsins í sambandi við hinar fjárfreku framkvæmdir, sem landsmenn eru nú að ráðast í með nýja og bætta skipun framleiðslunnar við sjávarsíðuna fyrir augum. Ýmsum þótti tillögur ráðs- ins of djarfar og enn fremur ganga of nærri sjálfsforræði þjóðbankans.

Hafa deilur nokkrar staðið milli bankans og Nýbyggingarráðs út af þessu máli, og hafa alþingismenn allir átt kost á að kynna sér þau rök, sem hvor aðili fyrir sig hefur talið fram sínum málstað til gildis.

Sjávarútvegsnefnd sem heild leiðir hjá sér að leggja úrskurð á deilur þessar. Nefndarmenn hefðu yfirleitt kosið, að till. Nýbyggingarráðs hefðu náð fram að ganga (sbr. þó fyrirvara EystJ um skyldulánin). En þar sem eigi var kostur á að fá samkomulag um það, hefur meiri hluta nefndarinnar þótt nauðsyn til bera að fallast á hina breyttu tilhögun og flytja brtt. samkvæmt því, svo að ekki beri málið svo af leið sem orðið gæti, ef ekkert samkomulag yrði í þessu efni, heldur sé að því stefnt að ná aðalmarkmiði hins upphaflega frv.: nægum og ódýrum lánum til framdráttar útveginum með fjölgun veiðiskipastólsins og til iðnaðar í beinu sam- bandi við þennan annan höfuðatvinnuveg landsmanna.

Fyrir þessu aðalatriði þykir meiri hl. nefndarmanna rétt, að önnur atriði þýð- ingarminni hljóti að vikja. Fyrst og fremst verður fyrir því að sjá, að lánastarf- semi þessari verði á fót komið án frekari tafa en þegar eru á orðnar.

Þó að þessi niðurstaða sé fyrir hendi hjá meiri hl. nefndarinnar, hafa einstakir nefndarmenn áskilið sér rétt til fyrirvara um einstök atriði, eins og nál. þetta ber með sér.

Finnur Jónsson áskilur sér rétt til að flytja eða fylgja breytingartillögum um nokkur atriði. Eysteinn Jónsson hefur fyrirvara um nál. þetta og gerir grein fyrir honum þannig:

Ég tel ekki fært að fara inn á þá braut að skylda Þjóðbankann með lögum til þess að veita löng lán, án þess að ráðstafanir séu gerðar til þess að festa tilsvarendi fjárhæðir af lausu fjármagni. Tel slíka ráðstöfun geta orðið undirrot nýrrar verðbólgu og vera í ósamræmi við þær meginreglur, sem fara verður eftir, ef eigi á að raska því fjárhagskerfi, sem á er byggt. Ég tel réttast að efla Fiskveiðasjóðinn til stofnlánaveitinga sjávarútveginum til handa, fella úr frumvarpinu samkv. framan-sögðu ákvæði um skyldulán seðladeildar Þjóðbankans, en setja í þess stað ákvæði um, að ríkisstjórnin afli sjóðnum fjármagns með lánsútboðum og samningum við lánsstofnanir, enda yrði sá vaxtahalli að greiðast af ríkissjóði, sem fram kynni að koma vegna þess, að greiða þyrfti hærri vexti af lánum þessum en nemur útláns-vöxtum Fiskveiðasjóðs. Í nefndinni fékkst ekki fylgi fyrir þessum breytingum, og eru fjórir nefndarmenn þeim mótfallnir. Meiri hluti nefndarinnar vill halda ákvæðunum um skyldulánin og stofna nýja lánadeild við Landsbankann. Fengist láns-skylda seðlabankans numin úr frumvarpinu, tel ég réttara að efla Fiskveiðasjóðinn og láta hann annast hinar nýju stofnlánaveitingar, en sé því ákvæði haldið að skylda Þjóðbankann til þess að lána 100 millj. kr., þá tel ég ekki fært annað en fylgja því, að sérstök deild í þeim banka hafi útlánin með höndum. Í samræmi við þetta áskil ég mér rétt til þess að taka afstöðu til breytingartillagnanna frá nefndinni og sömuleiðis til þess að flytja breytingartillögur við brtt. hennar og frumvarpið sjálf. Enn fremur nær fyrirvari minn til 3. gr. frv. og breytingartilagna við hana, m. a. vegna þess, að ég vil ekki lána af fé stofnlánadeildarinnar út á skipasmíðastöðvar, vélsmiðjur og þess háttar fyrirtæki nema félögum útvegsmanna, og loks mun ég flytja breytingartillögur til þess að tryggja það, að nýbyggingarsjóðir verði lagðir fram til tækjakaupa.

Lúðvík Jósefsson hefur ekki talið sig geta fylgt meiri hl. við afgreiðslu málsins, og mun hann skila sérstöku nál.

Með tilvísun til þess, er segir hér að ofan, leggur meiri hlutinn til, að frv. verði samþykkt með eftirfarandi

BREYTINGUM.

1. Við 1. gr. Greinin orðist þannig:

Stofnuð skal ný deild við Landsbanka Íslands, er nefnist stofnlánadeild sjávarútvegsins. Skal hlutverk hennar vera það að styðja sjávarútveg Íslendinga með hagkvæmum stofnlánnum.

Fjárreiðum stofnlánadeildarinnar skal haldið algerlega aðgreindum frá fjárreiðum annarra deilda bankans.

2. Við 2 gr. Greinin orðist þannig:

Stofnlánadeildinni skal aflað fjár til útlána:

- a. Með lántökum hjá seðlabankanum samkv. 4. gr.
- b. Með skylduinnlánnum eigenda nýbyggingarsjóðs samkvæmt 5. gr.
- c. Með útgáfu vaxtabréfa samkv. 7. gr.

3. Við 3. gr. Greinin orðist þannig:

Stofnlánadeildin veitir lán gegn 1. veðrétti í fiskiskipum og öðrum veiðiskipum. Enn fremur fiskverkunarstöðvum, þar með töldum sildarverkunarstöðvum, hraðfrystihúsum og beitugeymsluhúsum, niðursuðuverksmiðjum, verksmiðjum til vinnslu úr fiskúrgangi, lifrabræðslum, skipasmíðastöðvum og dráttarbrautum, vélsmiðjum, verbúðum í viðleguhöfnum og öðrum fyrirtækjum, sem vinna eingöngu eða að langmestu leyti í þágu sjávarútvegsins.

Forgangsrétt til lána samkvæmt 2. málslíð 1. málsg. skulu hafa félög útvegsmanna og fiskimanna, sem stofnuð eru til að reka iðnað í þágu útvegsins og eru opin útvegsmönnum og fiskimönnum, og félög, sem meginþorri útvegs-

manna á hverjum stað er þátttakandi í í þeim tilgangi, er að framan greinir, enda skipti félögin arði af rekstri í hlutfalli við viðskipti félagsmanna.

Lán má eigi veita úr stofnlánadeild til annarra framkvæmda en þeirra, sem gerðar eru eftir 1. janúar 1944.

Lánin eru tvenns konar:

A-lán, er eingöngu má verja til greiðslu á atvinnutækjum smíðuðum erlendis og til kaupa erlendis á efni og vélum til skipasmíða eða annarra framkvæmda innanlands.

B-lán, er verja má til innlendra framkvæmda að því leyti, sem þær krefjast ekki erlends gjaldeyris

Á skuldabréf lánþega skal skrá, hve mikill hluti lánsins er veittur sem A-lán og hve mikill hundruðshluti afborgana skoðist sem afborgun á A-láninu, en að öðru leyti skal fara með lánið sem væri það eitt.

Lánveitingar úr sjóðnum eru bundnar því skilyrði, að Nýbyggingarráð hafi samþykkt þær framkvæmdir, sem um er að ræða, sem lið í heildaráætlun þess um þjóðarbúskap Íslendinga.

4. Við 4. gr.
  - a. Í stað „fiskveiðasjóðs“ í 1. málsg. komi: framkvæmdarstjórnar Landsbankans.
  - b. Í stað orðanna „sem fiskveiðasjóður“ í sömu málsg. komi: sem stofnlánadeildin.
  - c. Í stað orðanna „stærri umbyggingar“ í sömu málsg. komi: meiri háttar endurbætur.
  - d. Í stað orðanna „seðladeild Landsbankans“ í 2. málsg. komi: seðlabankinn, — og í stað „fiskveiðasjóður Íslands“ komi stofnlánadeildinni.
  - e. Í stað orðanna „Seðladeild Landsbankans veitir fiskveiðasjóði“ í 3. málsg. komi: Seðlabankinn veitir stofnlánadeildinni.
  - f. Í stað orðanna „skuld fiskveiðasjóðs“ í sömu málsg. komi: skuld stofnlánadeildarinnar.
  - g. Í stað „skuldbindingar fiskveiðasjóðs“ í 4. málsg. komi: skuldbindingar stofnlánadeildarinnar.
  - h. Í stað „gagnvart seðladeild Landsbankans“ í lok sömu málsg. komi: gagnvart seðlabankanum.
5. Á undan 5. gr. kemur ný grein, er verður 5. gr., svo hljóðandi:

Útgerðarfélög og útgerðarmenn, sem eiga fé í Nýbyggingarsjóði, sbr. lög nr. 20 1942, skulu leggja fé þetta á vaxtalausán innlánsreikning í stofnlánadeildinni, og skal féð geymt þar, unz því er ráðstafað í samræmi við ákvæði gildandi laga.

Framangreindum ákvæðum skal fullnægja innan 6 mánaða frá gildistöku laga þessara.
6. Við 5. gr., er verður 6. gr.
  - a. Í stað „Fiskveiðasjóður“ komi Stofnlánadeildin.
  - b. Í stað „seðladeild Landsbankans“ komi: seðlabankanum.
  - c. Í stað „fiskveiðasjóðs“ komi: deildarinnar.
7. Við 6. gr., er verður 7. gr. Greinin orðist þannig:

Stofnlánadeildinni er heimilt, að svo miklu leyti sem skylduinnlán samkvæmt 5. gr. hrökkva ekki fyrir þeim B-lánunum, sem talin eru æskileg, að gefa út vaxtabréf, sem hún selur á opnum markaði. Fjármálaráðherra setur reglugerð um tilhögun vaxtabréfaútgáfunnar.

Vaxtabréf stofnlánadeildarinnar eru tryggð með ábyrgð rikissjóðs.
8. Við 7. gr., er verður 8. gr. Greinin orðist þannig:

Út á ný skip má lána allt að 2% (tveim þriðju) af virðingar- eða kostnaðarverði, sé það lægra, og út á aðrar eignir allt að 3% (þrem fimmtu) af virðingar- eða kostnaðarverði, sé það lægra.

Þó má lána allt að $\frac{3}{4}$ (þrem fjórðu) út á ný skip og $\frac{2}{3}$ (tveim þriðju) út á aðrar eignir, ef hæjar- eða sveitarfélög eru lántakandi eða ganga í ábyrgð fyrir skilvisri greiðslu afborgana og vaxta.

Um lán út á skip eldri en eins árs fer eftir ákvörðun sjóðsstjórnarinnar í hvert skipti.

Hafi sjóðurinn ekki nægilegt fé til að fullnægja lánsþörfinni, skulu lán til skipa- og bátakaupa sitja fyrir öðrum lánveitingum.

9. Við 8. gr., er verður 9. gr. Í stað „fiskveiðasjóði“ á þrem stöðum í gr. komi: stofnlánadeildinni.
10. Við 9. gr., er verður 10. gr. Í stað „Fiskveiðasjóði“ í upphafi greinarinnar komi: Stofnlánadeildinni.
11. Við 10. gr., er verður 11. gr. Í stað „fiskveiðasjóði“ í 1. málslíð komi: stofnlánadeildinni.
12. Við 11. gr., er verður 12. gr.
  - a. Í stað „fiskveiðasjóðs“ í 1. málsl. komi: stofnlánadeildarinnar.
  - b. Í stað „fiskveiðasjóður“ í 2. málsl. komi: stofnlánadeildin.
13. Við 12. gr., er verður 13. gr.
  - a. Í stað „fiskveiðasjóður“ í 1. málsl. komi: stofnlánadeildin.
  - b. Í stað „stjórn fiskveiðasjóðsins“ í 2. málsl. komi: framkvæmdastjórn Landsbankans.
  - c. Í stað „stjórn sjóðsins getur“ í síðasta málsl. komi: framkvæmdastjórn Landsbankans getur.
14. Við 13. gr., er verður 14. gr.
  - a. Í stað „Fiskveiðasjóður Íslands“ í 1. málsl. komi: stofnlánadeildarinnar.
  - b. Í stað „í fiskveiðasjóðnum“ undir staflið b. komi: í stofnlánadeildinni.
15. Við 14. gr., er verður 15. gr. Í stað „úr fiskveiðasjóði“ komi: úr stofnlána-deildinni.
16. Við 15. gr., er verður 16. gr.
  - a. Í stað „fiskveiðasjóður“ á 4 stöðum komi: stofnlánadeildin.
  - b. Í stað „fiskveiðasjóðnum“ á einum stað komi: stofnlánadeildinni.
17. Við 16. gr., er verður 17. gr.
  - a. Í stað „í fiskveiðasjóði“ í 1. málsl. komi: í stofnlánadeildinni.
  - b. Í stað „stjórn sjóðsins“ í 2. málsl. komi: framkvæmdastjórn Landsbankans.
18. Við 17. gr., er verður 18. gr.
  - a. Í stað „Fiskveiðasjóður“ í upphafi greinarinnar komi: Stofnlánadeildin.
  - b. Í stað orðanna „er sjóðurinn veitir“ komi: sem deildin veitir.
  - c. Í stað orðanna „láta sjóðnum“ komi: láta deildinni.
19. Við 18. gr. Greinin fellur niður.
20. Við 19. gr. Greinin fellur niður.
21. Við 20. gr. Greinin fellur niður.
22. Við 21. gr., sem verður 19. gr.
  - a. Í stað „Framkvæmdastjórn sjóðsins“ í upphafi greinarinnar komi: Framkvæmdastjórn Landsbankans.
  - b. Í stað „sjóðsins“ í lok 1. málsg. komi: deildarinnar.
  - c. Í stað „sjóðsins“ í næstsíðasta málsl. komi: deildarinnar.
23. Við 22 gr., er verður 20. gr.
  - a. Í stað „fiskveiðasjóðs Íslands“ komi: stofnlánadeildarinnar.
  - b. Í stað „stjórn sjóðsins“ komi: stjórn deildarinnar.
24. Við 23. gr., er verður 21. gr. Í stað orðanna „að njóta vilyrða“ komi: að njóta hlunninda.
25. Við 24. gr., er verður 22. gr. Greinin orðist þannig:

Lán, sem veitt hafa verið úr fiskveiðasjóði Íslands til framkvæmda á vegum Nýbyggingarráðs frá ársbyrjun 1945 til gildistöku þessara laga, skulu flutt

í stofnlánadeild Landsbankans, og skal litið á þau sem bráðabirgðalán samkvæmt 10. gr. þessara laga.

26. Við 25. gr. Greinin fellur niður.

27. Fyrirsögn frv. verði:

Frumvarp til laga um stofnlánadeild sjávarútvegsins við Landsbanka Íslands.

Alþingi, 21. marz 1946.

Sigurður Kristjánsson,
form.

Jóhann Þ. Jósefsson,
frsm.
Finnur Jónsson.

Eysteinn Jónsson,
með fyrirvara.